

Metodická pomôcka MŽP SR k udeľovaniu súhlasu týkajúceho sa zneškodňovania stavebných odpadov s obsahom azbestu činnosťou D9 a D14

Podľa § 77 ods. 2 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) pôvodcom odpadu, ak ide o odpady vznikajúce pri stavebných prácach a demolačných prácach, vykonávaných v sídle alebo mieste podnikania, organizačnej zložke alebo v inom mieste pôsobenia právnickej osoby alebo fyzickej osoby - podnikateľa, **je právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, pre ktorú sa tieto práce v konečnom štádiu vykonávajú; pri vykonávaní obdobných prác pre fyzické osoby je pôvodcom odpadov ten, kto uvedené práce vykonáva.** Pôvodca odpadu zodpovedá za nakladanie s odpadmi podľa tohto zákona a plní povinnosti podľa § 14.

Odpady s obsahom azbestu môžu odstraňovať výlučne osoby oprávnené odstraňovať azbestové materiály zo stavieb podľa § 5 ods. 4 písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Oprávnenie vydáva Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorý súčasne vedie aj register týchto oprávnených osôb.

Zákomom č. 372/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 372/2021 Z. z.“) **sa vypustil súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. f)** zákona o odpadoch na nakladanie s nebezpečnými odpadmi vrátane ich prepravy, ak nie je súčasťou súhlasu podľa iných ustanovení tohto odseku, a to v prípade, ak pôvodca odpadu alebo držiteľ odpadu ročne nakladá v súhrne s väčším množstvom ako 1 tona alebo ak prepravca prepravuje ročne väčšie množstvo ako 1 tona nebezpečných odpadov. Zároveň sa zákonom č. 372/2021 Z. z. **vypustil aj súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. g)** zákona o odpadoch na zhromažďovanie nebezpečných odpadov u pôvodcu odpadu, ak zhromažďuje väčšie množstvo ako 1 tona nebezpečných odpadov ročne.

Pre pôvodcu nebezpečného odpadu s obsahom azbestu sa už nebude udeľovať súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch na zhromažďovanie nebezpečných odpadov u pôvodcu odpadu, ak zhromažďuje väčšie množstvo ako 1 tona nebezpečných odpadov ročne. Pre pôvodcu takéhoto nebezpečného odpadu s obsahom azbestu aj naďalej platia povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona o odpadoch a jeho vykonávacích právnych predpisov.

V prípade súhlasu na nakladanie s nebezpečným odpadom, ktorý sa udeľoval pre stavebnú firmu vykonávajúcu nakladanie s odpadom s obsahom azbestu (stavebné a demolačné práce), sa už nebude udeľovať súhlas podľa § 97 ods. písm. f), avšak takáto firma, bude môcť svoju činnosť vykonávať len po udelení súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b).

Vykonávanie stavebných a demolačných prác pre právnickú osobu, fyzickú osobu-podnikateľa

Ak pôvodcom odpadu s obsahom azbestu je právnická osoba, resp. fyzická osoba-podnikateľ, nevyžaduje sa od neho v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 372/2021 Z. z., aby mal od príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva udelený súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch na zhromažďovanie nebezpečných odpadov u pôvodcu odpadu, ak zhromažďuje väčšie množstvo ako 1 tonu nebezpečných odpadov. V takomto prípade, je však potrebné, aby stavebná firma, ktorá vykonáva demontáž a čiastočnú stabilizáciu predmetného nebezpečného odpadu, t. j. vykonáva činnosť zneškodňovania, mala od príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na takúto činnosť udelený súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona

o odpadoch na zneškodňovanie odpadov, na ktoré nebol vydaný súhlas podľa písm. a) okrem zneškodňovania odpadov v spaľovniach odpadov.

Vykonávanie stavebných a demolačných prác pre fyzickú osobu

V prípade, ak sa demontáž a čiastočná stabilizácia odpadu s obsahom azbestu vykonáva pre fyzickú osobu, je pôvodcom nebezpečného odpadu ten, kto tieto práce vykonáva, t. j. oprávnená stavebná firma. V takomto prípade v súlade so zákonom č. 372/2021 Z. z. sa už nevyžaduje, aby mal pôvodca odpadu od príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva udelený súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch na zhromažďovanie nebezpečných odpadov u pôvodcu odpadu, ak zhromažďuje väčšie množstvo ako 1 tonu nebezpečných odpadov. Avšak je potrebné, aby predmetná stavebná firma mala od príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva udelený súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch na zneškodňovanie odpadov, na ktoré nebol vydaný súhlas podľa písm. a) okrem zneškodňovania odpadov v spaľovniach odpadov, nakoľko predmetná stavebná firma vykonáva činnosť zneškodňovania, t. j. vykonáva demontáž a čiastočnú stabilizáciu predmetného nebezpečného odpadu s obsahom azbestu.

Zaradenie odpadu s obsahom azbestu

Pôvodca odpadu s obsahom azbestu zaradí takýto odpad podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení vyhlášky č. 320/2017 Z. z. (ďalej len „Katalóg odpadov“), pod katalógové čísla uvedené v podskupine 17 06 – izolačné materiály a stavebné materiály obsahujúce azbest.

Podľa Katalógu odpadov čiastočne stabilizovaný odpad je odpad, ktorý po stabilizačnom procese obsahuje nebezpečné zložky, ktoré sa úplne nezmenili na zložky, ktoré nie sú nebezpečné, a ktoré sa môžu krátkodobo, strednodobo alebo dlhodobo uvoľňovať do prostredia.

V súlade so stanoviskom Úradu Verejného zdravotníctva Slovenskej republiky sa pod stabilizáciou materiálov s obsahom azbestu rozumie súbor činností, ktorými sa zabráni unikaniu azbestových vlákien do ovzdušia, resp. do okolia a zabránenie exponovaniu osôb (zamestnancov a obyvateľov). Stabilizáciou sa rozumie enkapsulácia (zapúzdzrenie) materiálov s obsahom azbestu certifikovaným penetračným prípravkom určeným na stabilizáciu materiálov s obsahom azbestu už pred samotnou demontážou. Odborná (čo najmenej deštruktívna) demontáž materiálov s obsahom azbestu, stabilizácia deštruovaných častí odstráneného materiálu s obsahom azbestu, následné balenie odpadu (do PE vriec, fólií alebo big bagov), označenie týchto obalov a ich zhromažďovanie za účelom prípravy transportu na skládku nebezpečných odpadov sa považuje za spôsob, ktorým sa odpad s obsahom azbestu stabilizuje. Takto stabilizovaný odpad s obsahom azbestu nepredstavuje riziko šírenia azbestových vlákien do okolia.

Nakoľko demontážou odpadov s obsahom azbestu je vykonávaná aj ich čiastočná stabilizácia a to penetrovaním stabilizačným náterom a uložením do PE vriec, je možné takto čiastočne stabilizované odpady s obsahom azbestu zaradiť podľa Katalógu odpadov, pod katalógové číslo 19 03 04 – čiastočne stabilizované odpady označené ako nebezpečné okrem 19 03 08 – nebezpečný odpad. Uvedenou činnosťou bude zabezpečené splnenie povinností ustanovenej v prílohe č. 3 Vyhlášky MŽP SR č. 382/2015 Z. z. o skládkovaní odpadov a

uskladnení odpadovej ortuti v znení vyhlášky č. 26/2021, t. j. zabezpečenie stabilizácie odpadov pred ich uložením na skládke odpadov.

Udelenie súhlasu

Stavebnej firme, ktorá vykonáva demontáž a čiastočnú stabilizáciu predmetného nebezpečného odpadu s obsahom azbestu, t. j. vykonáva činnosť zneškodňovania nebezpečných odpadov, príslušný okresný úrad na takúto činnosť udelí súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch na zneškodňovanie odpadov, na ktoré nebol vydaný súhlas podľa písm. a) okrem zneškodňovania odpadov v spaľovniach odpadov.

Stavebná firma bude vykonávať zneškodňovanie nebezpečných odpadov, v súlade s Prílohou č. 2 zákona o odpadoch, činnosťou D9 – fyzikálno-chemická úprava nešpecifikovaná v tejto prílohe, pri ktorej vznikajú zlúčeniny alebo zmesi, ktoré sú zneškodňované niektorou z činností D1 až D12 (napr. odparovanie, sušenie, kalcinácia) a/alebo činnosťou D14 – uloženie do ďalších obalov pred použitím niektorej z činností D1 až D13. Zneškodňovať sa budú odpady uvedené v podskupine 17 06 – izolačné materiály a stavebné materiály obsahujúce azbest, a výsledkom vyššie uvedenej činnosti zneškodňovania budú čiastočne stabilizované odpady s obsahom azbestu, ktoré je možné podľa Katalógu odpadov zaradiť pod katalógové číslo 19 03 04 – čiastočne stabilizované odpady označené ako nebezpečné okrem 19 03 08 – nebezpečný odpad.

Podľa prílohy č. 22 bod I.2 vyhlášky č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákon o odpadoch (ďalej len „vykonávacia vyhláška“), sa odborný posudok vyžaduje na udelenie súhlasu na zneškodňovanie odpadov podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona **okrem súhlasu na zneškodňovanie odpadov s obsahom azbestu vznikajúcich pri stavebných a demolačných prácach.** Vzhľadom na uvedené, sa pri udeľovaní súhlasu na zneškodňovanie nebezpečných odpadov s obsahom azbestu **nevyžaduje odborný posudok.**..

Náležitosti žiadosti o súhlas na zneškodňovanie odpadov podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch sú uvedené v § 21 vykonávacej vyhlášky. Uvedené ustanovenie § 21 vykonávacej vyhlášky sa vzťahuje aj na žiadosť o udelenie súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. a) a c), t. j. na prevádzkovanie zariadenia. V prípade súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch sa však nejedná o zariadenie, ale len o činnosť zneškodňovania resp. zhodnocovania, preto je potrebné túto skutočnosť brať do úvahy, t. j. náležitosti, ktoré sa týkajú výlučne prevádzkovania zariadenia sa v uvedenom prípade nebudú aplikovať.

Podľa § 21 ods. 2 písm. a) vykonávacej vyhlášky prílohou žiadosti o súhlas na zneškodňovanie odpadov je aj záverečné stanovisko z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie alebo rozhodnutie zo zisťovacieho konania k zámeru alebo k oznámeniu o zmene, ak sa na túto činnosť vyžaduje, **okrem súhlasu na zneškodňovanie odpadov s obsahom azbestu činnosťou D9 a D14, ktoré vznikajú pri stavebných a demolačných prácach.**

Podľa § 21 ods. 2 písm. c) vykonávacej vyhlášky je prílohou žiadosti o súhlas na zneškodňovanie odpadov s obsahom azbestu aj **kópia oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov, ktoré obsahujú azbest zo stavieb, ak sa na túto činnosť vyžaduje.**

Podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečnými odpadmi

Jednou z podmienok pre udelenie súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch na zneškodňovanie odpadov s obsahom azbestu činnosťou D9 a/alebo D14, **ktorá musí byť splnená, je viazaná živnosť** „*Podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečnými odpadmi*“. Stavebná firma, ktorá vykonáva demontáž a čiastočnú stabilizáciu nebezpečného odpadu s obsahom azbestu, vykonáva činnosť zneškodňovania nebezpečných odpadov činnosťou D9 a D14, t. j. nakladá s nebezpečným odpadom.

V prípade, že fyzická osoba – podnikateľ, resp. právnická osoba nakladá s nebezpečným odpadom, je potrebné, aby táto osoba mala na takúto činnosť vydanú viazanú živnosť „*Podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečnými odpadmi*“ v súlade so zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), (ďalej len „živnostenský zákon“).

Aby mohla byť fyzickej osobe – podnikateľovi, resp. právnickej osobe udelená predmetná živnosť je potrebné podľa § 7 živnostenského zákona, aby táto osoba spĺňala osobitné podmienky prevádzkovania živnosti, t. j. musí spĺňať odbornú spôsobilosť podľa § 25 ods. 9 zákona o odpadoch.

Podľa § 25 ods. 9 zákona o odpadoch odbornou spôsobilosťou na podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečnými odpadmi je vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa technického alebo prírodovedného smeru a najmenej tri roky praxe v oblasti nakladania s nebezpečným odpadom alebo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa iného ako technického alebo prírodovedného smeru, alebo úplné stredné odborné vzdelanie v odbore vzdelávania s technickým zameraním a najmenej päť rokov praxe v oblasti nakladania s nebezpečným odpadom, alebo úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie v odbore vzdelávania s iným ako technickým zameraním a najmenej osem rokov praxe v oblasti nakladania s nebezpečným odpadom; do praxe sa nezapočítavajú roky praxe počas štúdia.

Nakoľko v praxi sa okresné úrady často stretávajú s prípadmi, že uvedené stavebné firmy nespĺňajú podmienku odbornej spôsobilosti podľa § 25 ods. 9 zákona o odpadoch, pristúpilo MŽP SR po vzájomných rokovaniach s MV SR k zmene legislatívy. V súčasnosti MŽP SR pripravuje novelu ustanovenia § 25 ods. 9 zákona o odpadoch, ktorá zjednoduší požiadavky na odbornú spôsobilosť na podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečnými odpadmi vznikajúcimi pri činnosti odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Do doby prijatia legislatívnej zmeny je potrebné na prevádzkovanie viazanej živnosti „*Podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečným odpadom*“, v prípade ak stavebná firma nespĺňa požiadavky podľa § 25 ods. 9 zákona o odpadoch, **mať ustanoveného zodpovedného zástupcu v súlade s § 11 živnostenského zákona.**

V Bratislave, dňa 13.09.2022

Ing. Pavol Graňák
riaditeľ odboru